

dr hab. Tomasz Czakon

Ocena pracy doktorskiej mgr Rafała Kozłowskiego: „Recepcja totalitaryzmu w polskiej filozofii międzywojennej. Studium filozofii politycznej Kazimierza Czapińskiego” (s.250) przygotowanej pod kierunkiem prof. dr hab. Stefana Konstańczaka

Praca składa się ze „Wstępu”, pięciu rozdziałów, „Zakończenia”, „Bibliografii” oraz „Indeksu osobowego”.

We „Wstępie” autor omawia kilka spraw. Przede wszystkim uzasadnia znaczenie filozofii oraz badań nad totalitaryzmem. Totalitaryzm oraz różnego rodzaju autorytaryzmy są ciągle zjawiskami zagrażającymi społeczeństwom, dlatego ich poznanie, w tym poznanie filozofii uzasadniających totalitaryzm, lecz także go kwestionujących jest ważne. Kazimierz Czapiński, pisze Rafał Kozłowski, w okresie międzywojennym był jednym z badaczy, którzy znaczącą część swej pracy poświęcili badaniu ustrojów totalitarnych. Następnie nieco uwagi poświęca omówieniu stanu badań nad twórczością Kazimierza Czapińskiego. W kolejnej części „Wstępu” przedstawia cel badań, którym jest zweryfikowanie hipotezy, że popularność totalitaryzmu rośnie w czasach kryzysu. Realizacji tego celu ma służyć wyróżnienie w pracy doktorskiej kilku pól problemowych, takich jak: omówienie zagadnień teoretycznych dotyczących sposobów pojmowania filozofii politycznej, jej znaczenia, przyczyn popularności ideologii totalitarnych; zbadanie postaw wobec totalitaryzmów; zbadanie inspiracji filozoficznych w życiu Kazimierza Czapińskiego; odtworzenie jego filozofii politycznej, w tym poglądów na bolszewizm i faszyzm. We „Wstępie” autor zajmuje się także zasygnalizowaniem zastosowanych metod badawczych. W końcowej części informuje o strukturze pracy doktorskiej.

W rozdziale pierwszym zatytułowanym „teoretyczne podstawy filozofii politycznej” omawia sposoby pojmowania filozofii politycznej, totalitaryzmów (ujmowanych z kilku perspektyw: włoskiej, niemieckiej, rosyjskiej, polskiej), faszyzmu, nazizmu, bolszewizmu. Formą podsumowania rozdziału jest część poświęcona ocenie totalitaryzmów przez polską politologię w okresie międzywojennym.

W drugim rozdziale autor przedstawia orientacje polityczne polskich filozofów w okresie międzywojennym. W analizowanym okresie wyróżnia filozofię instytucjonalną oraz amatorską. W następnej części charakteryzuje filozofie polityczne obecne w szkole lwowsko-warszawskiej (Kazimierz Sośnicki), wybranych myślicieli katolickich (o. Jacek Woroniecki, ks. Józef Pastuszka), nurcie katastroficznym (Marian Zdziechowski), filozofii narodowej